

УДК 811.111

Бондаренко О. М.¹, Овчинникова К. В.²

¹ доц. НУ «Запорізька Політехніка»

² студ. гр. ГФ-326 НУ «Запорізька Політехніка»

ГРАМАТИЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ ТЕКСТІВ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ НА АНГЛІЙСЬКУ

Серед численних проблем, які вивчає сучасне мовознавство, важливе місце займає вивчення лінгвістичних аспектів міжмовної діяльності, що називають «перекладом» або «перекладацькою діяльністю». З метою адекватного перекладу змісту іншомовного тексту перекладачі вдаються до різноманітних трансформацій, які повністю або частково змінюють структуру речень оригіналу. Переклад з однієї мови на іншу неможливий без граматичних трансформацій, до яких у першу чергу варто віднести перебудову речення, що призводить до необхідності інших замінів, перш за все на лексико-семантичному рівні. Таким чином в перекладацькій діяльності мають місце комплексні трансформації, що виникають при об'єднанні двох або більше простих трансформацій різного рівня в одному реченні.

Граматична трансформація може бути повною або частковою залежно від того, чи змінюється структура пропозиції повністю або частково. Зазвичай, коли замінюються головні члени речення, відбувається повна трансформація, якщо ж замінюються лише другорядні – часткова. Крім заміни членів речення можуть замінюватися і частини мови. Найчастіше це відбувається одночасно.

Головною причиною застосування граматичних трансформацій при перекладі різного роду текстів, зокрема з української на англійську, є значні відмінності в граматичній будові зазначених мов (вони відносяться до різних гілок сім'ї індоєвропейських мов). Граматична заміна як особливий спосіб перекладу передбачає вживання у перекладі інших форм з одночасною відмовою від використання форм, аналогічних вихідним. Варто зазначити, що при порівнянні граматичних категорій, форм англійської й української мови слід мати на увазі наступні явища: відсутність тієї чи іншої категорії в одній із мов; частковий збіг; повний збіг. Наприклад, в українській мові, у порівнянні з англійською, відсутні такі граматичні категорії, як артикль чи герундій, інфінітивні й дієприкметникові комплекси, абсолютна номінативна конструкція, також існує часткова розбіжність категорії числа, часткова розбіжність у формах пасивної конструкції, неповний збіг форм інфінітива і дієприкметника, деякі розходження у вираженні модальності. Тож граматичні трансформації зумовлюються різними причинами – як граматичного, так і лексичного характеру. Аналіз граматичних трансформацій при перекладі науково-технічної літератури дає підстави стверджувати, що в тексті перекладу найчастіше зустрічаються такі види граматичних трансформацій, як заміна типу речення, заміни частин мови, заміна типу присудка, заміна відмінку, заміна пасивного стану дієслова на активний, тощо. Перестановки слів у тексті перекладу, в першу чергу, зумовлені синтаксичними особливостями мови перекладу. Отже, на підставі проведеного дослідження можна зробити висновок, що проблема граматичних трансформацій продовжує залишатися актуальною.